

ПРИГОТУВАННЯ УРЯДУ ДО СЕСІЇ КОНГРЕСУ

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт уже виступав до конгресу послання, котре він думає прочитати на спільній засіданні обох палат конгресу при відкритті нової сесії конгресу наступного тижня. Він порушить передовсім справу бюджету й податків.

Другою справою, що вже від нині займає увагу уряду, це справа відношення до війни, бо резолюція про невтручання, ухвалена на останній сесії конгресу, триває силу дня 29-го лютого. На основі свого досвіду уряд хоче зробити цю резолюцію багатоглибшою, але не хоче називати по імені нападника.

ВИГАННЯЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО АМБАСАДОРА

МОНТЕВІДЕО (Уругвай). — Уругвайський уряд постановив попросити Александра Минкіна, советського представника, вийти з краю.

Ходять чутки, що в краю підготовляється військова революція, а советський представник має якісь зв'язки з повстанцями в Бразилії й Уругваю.

РОЗКРИВАЮТЬ РЕКЕТЕРІВ

НЮ ЙОРК. — Велика лава присяжних судів, покликана стейтмен губернатором до дослідження рекетерів, попросила губернатора звільнити її з обов'язків до 4 місяців служби.

При тій нагоді лава подала судові звіт як до теперішньої діяльності, у котрій вона розкривала, що в місті „працюють“ тепер 12 великих рекетерських організацій, що загрожують з народу глибокі мільйони доларів. Рекетери мають велику силу й складно проти них дуже трудне. Присяжні лавники кажуть, що на повне дослідження цих рекетерів треба буде шонайменше 4 роки.

Тимчасом заходи ньюйорського посадики Ля Гарді проти рекетерської торгівлі карчоками дали певні успіхи. Посадник просто заборонив гуртову торгівлю цюю яриною й тепер гуртові підприємства, що має монополію на карчоки, закрило свої крамничі.

ЗАМІСЦЬ ЗЛУКИ ЦЕРКОВ — БОРОТБІВА

НЮ ЙОРК. — Задіє групи духовників протестантської епископальної церкви до всіх протестантських церков приступили до римо-католицької церкви викликав гострий протест великого числа протестантських духовників.

Вони називають авторів заклику зрадниками церкви та звиняють церкви виступили проти них як проти недобрих членів.

ВАЖНЕ ВІДКРИТТЯ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я

НЮ ЙОРК. — На річній конвенції Американського Товариства Бактеріологів, що відбулася тут у готелю Пенсильванія, відчитано два реферати, які подали важні причини до боротьби медичної науки проти тяжкої дитячої недуги, дитячого паралічу.

Збори наперед ушанували пам'ять покійної панні Анни Пабст, 39-літньої дослідниці в краєвм інституті федерального уряду здоров'я, що довгими роками шукала ліку на недугу „менингітис“.

Дослідники, що працюють у медичнім центрі при Колумбійській університеті, пропонували звіт, що на основі довготривалих студій вони переконалися, що вітаміни „С“ („С“), котрого є багато в деяких овочах і в ярині, а котрий помагає на недугу шкорбут, помагає теж поборювати дитячий параліч.

ВОЄННІ ЛІТАКИ НА ДОБРО

ГОНОЛОКЮ. — Військовий уряд дав дозвіл ужити великих військових літаків, що несуть бомби, для здержання потоку лави (розтопленої маси глини й каміння), що випливає з вулкану Мавна Йоо. Ця лавя досягнула вже великої фарми Пуу Йоо. Вчені задумують розбити лаву бомбами та в цей спосіб уратувати фарму.

ГЕРОЙСЬКА ЖІНКА

САН ФРАНСІСКО. — У маяку Савтгемптон, що стереже вхід до горішнього заливу Сан Франсіска, скоївся вибух газоліни. Ліхтарник маяка, 57-літній Альберт Джуст, направив маякове радіо й при тому пробував розгріти метал, щоб його споїти. Від розгрітого металу займилася газоліна й Джуст став в огні. Його жінка, що варила йому тоді вечерю, задумала на ньому огонь голими руками. Потім звела його, тяжко полегченого, до сходах до лодки й, не звважаючи на мрак й збурене море, сама повезла його до імміграційної станції на Анджел Айленді. Віддавши його до шпиталю, вона поспівала назад у пітми через бурливе море до маяка, щоб засвітити світла, що дають знак кораблям, та сторожила там усю ніч.

На другий день рано до маяка підїхала лодка: її покинув до шпиталю, де її чоловік попрошався з нею, помираючи анаслідок попеченя.

Як вона згодоюлася до морського уряду з рапортом, вийшла на яву вся та подія.

КЛОПІТ З АНГЛІЙСЬКИМИ НАЗВИЩАМИ

Спенсіонований англійський майор Йонатан Смітсон із Грінч, маючи багато вільного часу, оброблював усі назвища в адресових англійських книгах: є їх 880,214. Цікаве те, що нема ніодного назвища, яке не приходило би бодай двічі. Смітс і Бровніс є тисячі і ані почтати, ані поліція, ані знайомі не можуть дати собі з ними ради!

ЛІКВІДАЦІЯ БАНДИ ПІЧКАРІВ САХАРНИН

У Варшаві ліквідовано банду пічкарів сахарини, що засоблювала центральні й південно-східні овоєводства. Провід банди сформували у руках братів А. і М. Співковських з Львова, що мали багато агентів, які привозили товар з німешького пограниччя. Між іншими арештовано члена банди, Шальому Гріна з Ченстохови, що постійно перевозив сахарину з Катовиць до Львова. Гранична сторожа скофіскувала кількадесятів кілограмів сахарини.

ВИШОВ НА ВОЛЮ

Дня 20. листопада 1935 р. вишлов з львівської тюрми п. Степан Солик, арештований у зв'язку з мільйонними інформаціями людей зоді воли, і повернувся до Рави Руської. На основі неправдивих доносів команді поліції в Раві Руській перелав ревізію у помешканні п. Солика, який у тому дії був як делегат повітових установ на похороні б. п. Кипріяна Івана у Немірові і хоча при ревізії не знайдено нічого, повітова команда поліції доручила постеруковій поліції у Немірові арештувати його на похороні і спроводити до Рави Руської, а відси по пересуванні вивезено його до арешту у Львові.

ЯВЗА ТИГРІВ В ІНДІ

Губернатор у Калькуті видав розпорядок, що має на меті ушкодити населення від небезпек, яка грозить йому від тигрів. Останніми часами посягалися в джунглях Сундарбану та в околицях південної Калькуті масово хижаків, особливо т. зв. королівські тигри. Цього року стали їх жертвою 47 людей, а торік згинувли від тигрів тільки 15 осіб. У шлому краю шалашовано тепер масові полювання на тигрів, майже як кажуть, це прекрасні штуки.

ЗА ПРИКЛАДОМ БОЛЬШЕВИКІВ

Вийшов у Німеччині новий список авторів, яких тюрми треба усясувати з усіх бібліотек. Є між ними творчі Золя, Анастоль Франса, Бяско Іванеска, Джека Лондона і таких учених, як Ернст Геккель і Фрідріх Лінге.

ВІДВАЖНИЙ СВЯЩЕНИК

В селі Тіканові, пов. Опатів, чотири озброєні бандити напали на псаломця. Однак же: Врублевський прийняв їх революційними стрілами, так що бандити занепадали грабунку й втекли. Одного з них знайшли в горіщі вбитого на смерть, а другого на полі, з простріленим черевом. Ранений показався Анджел, мешканець із сусіднього села Бешіні, вбитим Хмельовцем із села Кісн. Два інші протали безслідно.

НОВІ ПРИСУДИ ЗА КОНТРЕВОЛЮЦІЮ НА СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Згідно з повідомленням з Москви, у місті Сталіно на У. країні закінчився процес трох інженерів: Клименка, Луценка і Кондишина, що їх обвинувачували у саботажі. Всіх засудили на кару довічної в'язниці до 8 і 12 років. Як бачимо з назви, усі засуджені — у кравці.

ТОРТУРИ В ЛІСІ

В лісі коло с. Руський Брід, конецького повіту, два нападники напали на Людвика Сікору, що збирав рибу. Нападники заклали йому рот шапкою, причому один прорізав йому до голови революцій, а другий сів на черево і почав вбивати його за нігті гострі тріски. Сікора змілів з болю, а коли прочуна, зміркував, що нападники обтали йому уха. Тепер гадаять їх поліція.

РАДІО ВИКРИВАЄ ПОКЛАДИ МЕТАЛІВ

Уряд Гренландії повідомляє про те, що підчас передачі одної гренландської радіостанції викрили поклади металів. Одні урядники тієї станції заперили, що звязок її з кораблями, які планували в означеному напрямі, виходить слабо, а то й зовсім їх не чути. Урядник догадувався, що радіолюди мусьт перешкоджувати якесь поклади металів, що погрожували їм. На основі цього почали розшуки й справді відкрито за деякий час багато покладів металів, що досліджені в Колонгата, показався мішанкою міді й нікелю. Ці поклади мають тепер експлуатувати й вони матимуть велике значіння для господарки Данії.

АРХЕОЛОГІЧНІ ВИКОПИ НА ВОЛИНІ

На полях, що належать до громади Мирогоща, Ліпа, Костянець, Листин, Нараїв, Варкович, Мошаниця й Острогоже, пов. Дубно, підчас осінньої роботи викопали багато цінних предметів з доби неоліту, палеоліту, бронзової та перших римських впливів. Є це кремені, знаряддя, сокири, серпи, ножи, товчак, скрубачки й інші. Близ Мирогоща знайшли багато останків урн, поплітні, мисок, горшків і римських амфор. Під сусіднім селом Ліпа знайдено зруби мавута. Взагалі ціла околиця дуже багата в останки передісторичної старовини і є неоспорним тереном для археологів. На жаль, вони тим не задоволені і багату річчю знищили.

ДИПЛОМАТИЧНА ВІЙНА ЛІТЕРАТУРИ

У стоцьколітніх часописках поміщені інтерв'ю із членами комітету Нобля, що має призначити цього року літературну премію. Із них виходить, що боротьба йшла головним докла двох кандидатів: французького поета Поля Валері й філіпінського Сілані По. Комітет не міг уникнути на самій літературній оцінці писемників, бо у гру аходила тут дипломатія. Шведська преса, а за нею французька висловлює здивування, що в таких випадках комітет рахується з політикою. Сучасна європейська література має досить письменників, що заслугоують на нагороду, і не було ніякої поважної причини, щоб нагородити не признати нікому.

ОРИГІНАЛЬНІ МЕТОДИ ПОЛІТИЧНОЇ БОРОТБІ

В місцевості Альбесті (повіт Кімполонг, Румунія) бурмістр і нотар на чолі юрби мешканців обходили доми і мешканців прихильників національно-селянської партії, викликали їх на вулицю, тут їх „арештували“ і вивозили до суду за розгачки міста. Ці оригінальні методи політичної боротьби знайшли пристосування і в інших місцевостях Румунії.

ЗЛОЧИННІСТЬ У ВАРШАВІ

На основі статистичних даних головної команди поліції в третьому кварталі п. р. поліції змелювано у Варшаві такі проступки: 145 випадків опору владі, 245 намовлювань до проступків, 19 свідомого прускання в обіг фальшивих грошей, 59 фальшування, 1 підпал, 7 убивств, 10 спроб вбивств, 90 випадків тяжкого ушкодження тіла, 13 убивств дітей, 15 розбоїв, 4,342 крадіж, 14 пацарств і 756 обманств.

ЦВИНАРИ ДЛЯ БЕЗВІСЛОВИДНИХ

На основі закону про ховання небижчиків міські громади в Польщі мають улагодити окремі цвинтари для людей, яких не можна ховати на звичайних цвинтарях, та мусьт гребати безвісловидних, членів різних релігійних сект і небижчиків, яких походження невідоме.

ДЕТЕКТИВ УБИВАЄ СЕБЕ І ТРОХ ЧЛЕНІВ РОДИНИ

Бушувий поліційний детектив у Філадельфії, Джан Роджерс, прийшов з нагоди свят до мешканця своєї родини, з якою він не живе, вбив свою жінку, свою тещу та одну дитину, поранив двоє інших дітей, а накінець одним вистрілом з револьвера вбив себе самого. Лікарі кажуть, що поранені діти теж помруть.

ЩО ЗАДУМАЛА ТА ПЕРЕВОДИТЬ ПРИМАРІА

Від якогось часу стягає червоноцвіта примарія при допомозі пожежної сторожі всі вивіски склепів, що, на їх думку, не писані чи не мають в чистоту румуновою мовою. Крім того румунізують вони назвища, на що не мають ніякого права, бо приміром як хтось називається Іван, не може називатися Іоан.

ЗЗ КАЛУСЬКІ МІШАНИ ПЕРЕСУД

Перед городським судом у Калуші ставили 33 місцеві приватні за те, що не хотіли призначити проклажу 70 моргів громадської толоки в користь Т-ва експлуатації потагосових содей і біжкою недопустили службовців ТЕС-у до роботи на куленому терені. Розправа, скінчилася засудом Млх. Корнати на кару 3-місячної в'язниці, а 24 обвинувачених на арешт по 3 тижні. Всіх обвинувачених улявлено.

ФАЛЬШУВАННЯ БОЛГАРСЬКИХ ЛЕВІВ У ЮГОСЛАВІ

Білгородська „Правда“ подає, що арештовано фальшивий грошей, що задумували вневелі переверзти до Болгарії 20 мільйонів сфальшованих левів, які підбродили в зовсім модерно організованім парстві.

ВІДІЛЮЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЦЕС ВІД УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНОСТІ

Львів. — „Новий Час“ подає, що замітне в поступованні польського прокуратора те, що він намагається вести розправу за вбивство Перашського в такий спосіб, щоб відділити цей акт від українського громадянства, а зв'язати його тільки з „маленькою“ групою — ОУН. В тім помагає йому теж велика частина польської преси. А оборонці обвинувачених студентів вказують на те, що це не робити, то варшавський процес захвилює цілий український й заарал більше ніж якийнебудь попередній терористичний протипольський акт. „Новий Час“ подає теж, що годі себе обдурювати, що варшавський акт відноситься тільки до тих, що є на лаві обвинувачених, чи до ОУН. Це є загальноукраїнська справа і так її бере весь український нарід. Це тільки польському уряду й угодовий акції булоб тепер на руку відокремити цей акт від загалу і визнати його тільки актом одиначи, чи якоїсь малої групи.

ЗАГАДКА З МАЛЮНКА

ВАРШАВА (Польща). — Не можна було українським адвокатам допитатися, що це сталося, що той Малюка, який так добре держався, нагло застав нас засипав своїх товаришів, з якими не мав ніяких непорозумінь, і шойно в 13-тій дні розправи став підпорою польського прокуратора й акту обвинувачення. Предсидник не дозволив входити в ту справу. Прокуратор протинився всім внескам оборони, що хотіла кинути деяке світло на ту справу.

ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ ВИСОКИХ ШКІЛ У ЧЕХОСЛОВАЧИНІ

КРАКІВ (Польща). — „Люстровани Курер Цо-дзєнні“ не може стерпіти, що ще досі не зліквідовано українських високих шкіл у Празі. Він каже, що Вільний Український Університет у Празі не тільки „палачик, що покриває вбивства і революційні під невільною маскою студентів“. Каже далі, що між студентами того університету є ріжні національності, а навіть „трапляються й українці“. У своїй брехні посунувся цей часопис так далеко, що пише, що в тім університеті:

„За тиждень можна злати ригороз і дістати диплом доктора філософії чи права. Диплом важний для Чехословащини й дає можливість без труда одержати посаду, навіть державну“.

ЯК ПУБЛИКА ПРИСЛУХУЄТЬСЯ РОЗПРАВИ У ВАРШАВІ

ВАРШАВА. — „Роботник“ пише, що дуже важко доставити білети вступу на варшавський процес. Але, будучи на салі розправ, можна завважити, що є повно публіки, яка цілком не цікавиться самою розпратою. Зате підчас перерви не можуть адвокати чи інші люди відійхнути одної мінутки, щоб з ким іншим поговорити, бо зараз біля них стоять ріжні осібники з публіки і підслухують розмову. Таксамо підслухують розмову журналістів. Всюди шпигуни і шпигунки.

МЕДОТОЧНІСТЬ УСТА

Львів. — Виленське „Слово“ обдачує у варшавський процес „Останній акт трагедії“. Каже, що відтепер зродиться серед польської суспільності інше розуміння українського питання. „Буде жити між нею оклик: „Хочемо жити з українцями. Хочемо, щоб від моря до моря були Ми і Вони, і ніхто більше“.

Львівські „Українські Вісти“ додають до цього такий коментар: „Шкода, що Вільно таке далеке. Бо в нашій близькій дійсності це виглядає, як після трагедії погідна кінопа сцена задля відпущення нервів“.

БУДЕ ШЕ ОДНА ЧИСТКА

МОСКВА (Росія). — Провід комуністичної партії подає в резолюції, що треба перевести ще одну, основнішу чистку, бо допущено до партії більше число „клясових ворогів“ і „чужинських шпигунів“.

СТУДЕНТИ РІШАЮТЬ ДОЛЮ КИТАЮ

ШАНТАЙ (Китай). — Одною дієвою перешкодою в вступі Японії на Китай є становиче китайських студентів. Вони одні спричинили бойкот японських товарів і вони теж є найбільшим пострахком угодовців. Вони теж можуть тепер спричинити затяжний японсько-китайський конфлікт. Але й це правда, що з ними симпатизує весь китайський нарід.

ПРОТИ МІЖНАРОДНОГО ФАЛЬШУ

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Бушувий прем'єр граф Бетлен заявив проти санкцій. Він каже, що варварська Етіопія не повинна була бути прийнятою до Ліги Націй. Італія пішла проти Етіопії в такий самий спосіб, як ішла Англія, Франція й інші держави проти азійських чи африканських племен, коли загрожували для себе колонії. Якщо тепер Англія чи хто інший хоче сплнити в подібні походи Італію, то це мусьт довести до європейської війни.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У ЗЕРКАЛІ ПОСТУПКУ ЛИНДБЕРГА

Америки трапилися останніми днями пригоди, про яку їй навіть не могло снитися. Один з її героїв, котрого вона вважала за свого найкращого сина, що більше, за героя, покинув Америку кradькома, з жіночкою й дитиною, даючи при тому до зрозуміння, що він покидає край, бо не чується в ньому безпечним.

Що Линдберг має основу почувати до Америки жаль за брак безпечності, відомо кожному таксамо, як відомо кожному особа цього чоловіка, що перший у світі перелетів понад Атлантичний океан. Ажте тут, де героїзм його на довгі тижні кradькою дитину, виставлено його на довгі тижні муки, позначені за пошукуваннями, далі під покриттям викупу отраблено з великих грошей, а накінець звернено йому дитину розгнілим до неспівання трупом.

Тому й не можна дуже дивуватися, коли тепер, як у Линдберга є вже друга дитина, він боїться за її безпечність та хоче скоротитися від небезпек в Англії, де, мовляв, уряд краще дбає за безпечність особи й власності.

Власне в цьому останньому натяку Линдберг завдав уже свідоцтво тижня політичній краєві. Відчути його вог, що вивалою себе відповідальними за край, і по всій Америці їде тепер гурганом обурення та окрики помститися на тих, що, мовляв, роблять Америку такою небезпечною країною, що шануючий закон чоловік не чується в ньому безпечним. Рікни урядники нібито загострили свої натяжки на злочинців, генгстерів, викрадачів, вимушувачів, фальшивників, словом — преріжників кестрів. Законодавці заповідають гострі закони. Видно, що на цій хвилі загальною обурення пробують вилитися люди, яких ніколи не бракує, коли сильні масові потягнення дають нагоду до наживи людям, що ждуть тільки, якби то легко поживитися дешевим коштом, без праці.

Кампанія проти злочинців може принести багато добре, якби не роблено її з такою героїчовістю, завзятістю, ба навіть загонистістю. Через це якраз при цьому забувається, наприклад, про те, що одного громадського шкідника, що причинився немало до того, що Линдберг утік за краєм, а хто знає, чи навіть до злочину, котрого жертвою впаде нешта дитина Линдберга. Є ним сенсаційна преса. Нема сумніву тепер, що власне ця преса причинилася немало до залякання Линдберга, до наповнення їх страхом за безпечність дитини. Щоби подати фотографії або вістки про цю дитину, ця преса не куралася навіть чисто генгстерських зоробів, не кажучи вже про те, що давання широкого розголосу про приватне життя людей, хочби як визначних, протизвись засадам пристойності, які мають чесні люди.

Якщо кампанія за стертя з обличчя Америки цього соромного скандалу має принести якусь користь, то край мусить знайти спосіб виступити теж проти тих злочинців, що надувають народної жабою новинки й освіти для власної наживи, без огляду на шкоду іншим людям.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ СВИДКІВ.

(З львівського часопису "Українські Вісті").

(20)

Старос.: Вияснюю, що в Тернопільській борони двох гімназійних учнів, обвинувачених у підпалі штир. В справі 500 за, для присяжних суддів нічого мені не відомо. Також нічого не знаю про позицію 150 за, за переписування актів і на дрібні видати. Можу навіть більш категорично в світі явити, що в тій справі абсолютно нічого не знаю.

Прок. Жел.: Романа Сушка знаєте?

Старос.: Знаю. Була теза підчас процесу Голуфка, що він був кравчим командантом. Як я говорив з ним, то з розмови набрав переконання, що він є кравчим командантом. Він нібито був чин командантом по Сенікові, але я можу помилитися (доводяще це підчас процесу за "Таргі").

Прок. Жел.: А Богдана Гнатевича знаєте?

Старос.: Так.

Прок. Жел.: А яке становище займав Гнатевич в ОУН?

Старос.: Не знаю. Чув я підчас якогось процесу, що він уступив, чи уступив його — доки не знаю.

Прок. Жел.: Хто був шефом штабу Сушка?

Старос.: Не знаю.

Д-р Ганкевич: Пане товаришу, що є причиною зросту впливів ОУН в українській суспільності?

Пресд.: "Ухилим".

Д-р Ганкевич: Як є відношення між молодістю і старішою українською суспільністю?

Пресд.: "Ухилим то питанню".

Д-р Ганк.: Як сильне є замання української суспільності по обох берегах Дніпра до створення власної держави?

Пресд.: "Ухилим".

Д-р Ганкевич: Що не є "Мордек"?

Старос.: Так вдова називається пана Рака.

Д-р Ганкевич: Чи з цього призвичаюють тайну?

Старос.: Це не є ніяка тайна.

Д-р Павенчик: Як становилося було українських адвокатів у політичних процесах?

Старос.: Зверталися до нас щоб ми, українські адвокати, не залишували підсудних без оборони. Пізніше, коли ці процеси сталися хронічним я-

вищем, це було понад наші фінансові сили. Описав ми не налагодили так, а всі такі йшли до одної каси і це каси вичислювано гонорарі за оборо-

Д-р Горбовий: Пане мене нас, як оборону у великій кількості політичних процесів, та як професора університету, прошу не черкнути і сему і генеру ОУН.

Старос.: Вичерпуємо відповіди дані не можу.

Прок. Рудницький: Користаю, що ви є професором університету...

Старос.: Бувшим професором.

Прок. Рудницький: Де ви були професором?

Старос.: У Празі.

Прок. Руд.: В-яким університеті?

Старос.: В українському.

Прок. Руд.: Прошу подати нам коротку історію цього університету.

Старос.: По віні вийшов я до Відня, де поставили основи цього університету. З Відня поїхав я до Праги до Українського Легиону. Віденські професори нашого університету дали мені припорушення, щоб я розвивався, чи цей університет дається перенести до Праги. Підчас подорожі я стрівся з міністром Нечасом, секретарем президента Мамарика, який є великим юристом. Нечас приобіцяв мені що справу поладати. До трьох днів була справа вирішена. Університет створено в Празі, і він підлягає безпосередньо міністерству заграничних справ. Юридично був він державним університетом чужої держави.

Прок. Рудницький: Чи студенти цього університету були самі українці?

Старос.: У нас здавалися також Чехи.

Прок. Руд.: Як малася справа з дипломатією?

Старос.: Університет видавав студентам дипломи, які в Чехословаччині були вповні признані.

Прок. Руд.: Які були факультети?

Старос.: Правничий, філософський і природничий.

Прок. Руд.: Який був професорський склад?

Старос.: Виключно українці. Такі славні як Дистрийський. Програма така, як у чеських університеті.

Руд.: Скільки було слухачів?

Старос.: У році 1921 було приблизно 1,000, у річний Академії (Подєбради) таксамо. Маси студентів були в чеських вищих школах, приблизно 2,000 студентів. Цей університет і академія в Подєбрадах мали фінансову основу і запевнене існування з рації партиципування України в так званій російській скорбі і з титулу умуудування чеського легиону на Україні.

Руд.: Як було процентове відношення еміграції українських студентів в університеті?

Старос.: Половина буда з цієї території, опісля з Великої України відсоток був більший.

Руд.: Яка є дальша доля цих інституцій?

Старос.: Академію в Подєбрадах злищовано. Гадаю, що крім системи оціночної ділали тут інші політичні інституції. Університет існує даї.

Д-р Ганкевич: Чи часть матку нашої армії, яка перейшла до Чехії, головне воєнний матеріал, збраряддя — були також чинником фінансовим для нашого університету?

Старос.: Річ зовсім зрозуміла.

Д-р Горбовий: Чи пан професор міг би нашікувати історію таяного університету у Львові?

Старос.: Я тоді не був у Львові, про нього можу тільки теоретично висказатися. Існувало кілька факультетів. Видавали дипломи, які узнавали за кордоном.

Д-р Горбовий: А чому він повстав?

Старос.: Наша суспільність, яка є справою, і його потреба дада доказ життєздатності.

Д-р Горбовий: Чи є можливе, щоб чехословацька влада, при угадженні пануючих там гуманних настроїв, могла видати Польщі Сеніка?

Пресдник: "Ухилим то пи-тання".

Д-р Шапака: Пане професоре, чи відомо вам, що також у Берліні є інституція в роді вищих шкіл?

Старос.: Так, є український інститут, який існує від кількох років.

Д-р Шапака: Чи це тепер?

Старос.: Ні, тепер вичислено його до інституції славистик.

Д-р Шапака: Чи відомо вам, яка була фреквенція в тайнім університеті у Львові?

Старос.: Знаю, буда велика.

Д-р Шапака: Які факультети були в цьому університеті?

Старос.: Правничий, філософський і медичний.

Д-р Шапака: Чи була техніка?

Старос.: Так, була також техніка.

Д-р Шапака: Як довго існував цей університет?

Старос.: Точно не наю, бо тоді я був за кордоном.

Д-р Павенчик: Чи в українських політичних процесах бородали виключно українські адвокати?

Старос.: Переважно так.

Д-р Павенчик: А як на значували адвоката з уряду?

Старос.: Майже все назначували українці.

Прок. Рудницький: Прокураторський уряд давав питання останнім свідкам не в тій цілі, щоб робити їм закиди, що підіймалися оборони в справах ОУН. Тут шло про те, щоб пригнитувати цьому від таямної сторони, це значить зі сторони "виротетів" праці організації і диспонування фондами, на цю ціль збираним і т. п. Тимчасом питання пана оборонця змріло неначе до оправдання, чому українські адвокати підіймалися оборони в цього роду справах. Ми є правники й ніхто адвокатам не робить з цього приводу закидів. Предсидник стверджує, що суд у цей самий спосіб зрозумів питання прокуратору.

Наступило зінання агента Дунаса, який переводив ревізії в д-ра Шухевича. Коли агент твердить, що д-р Шухевич звав бюлетені з етажери, а не з бюрка, предсидник заряджує конфронтацию. На самих кінці знімає підсудний Поліський, який переслухував Володимиром Боровика в звязку з убивством директора Бабія.

Знімає черговий прокураторський свідок Тжмєзальський. Це поліційний агент зі Львова. Підсудний не тямить, тому відчитує його зінання, зложених в свідстві.

Цей свідок говорить про валі, що їх затримано на львівських двірці у двох студентів. Про що валізу знімавав свідок Томзая.

Свідок Панек, "вивадоца", наглядая за відомим членом

ОУН, Володимиром Споадьким, коли цей привів валізу з Кракова й залізний її в двірєвій гардеробі. Свідок затривав потім студента Івасика, що, повертаючись з Кракова, мав тежку з вивуковими матеріалами.

Свідок Бабія, теж поліційний агент, слідував за привозом неспадковий Івасиком. Один повний кіш вивисено до скляниці при вул. Софії.

Цей свідок переслухував Марію Криву про її взаємини підсудним Лебедем.

Свідкові показано листівку з підписом "Марко", писану Іраги й Берліна, які знайдені підчас ревізії в Кривій. Свідок потверджує ідентичність.

Свідок Я. Сполський. Це з львівських Бригад привезено його. Він — значний член ОУН. Сполський на перший запит предсидника хотів знімати по українській. Ампіоний прокуратором, відкликає польською мовою, бо, як заявив, хоче відклатити свої зінання, зложених підчас свідства, і вивисити обставини, серед яких зі зінання зложив.

Свідок заявляє, що його переслухувала поліція без перерви 9 днів і ночей, а начальник вивизні бив.

Це його зломало й довело до того, що зложив обтяжувачі зінання. Тепер їх відклади в тій частині, в якій обтяжувачі підсудних, зате підтверджували те, що дотичить Краєвий Екзекутив ОУН.

Свідок признає, що належав до ОУН від 1931 р. а членом Екзекутиву став у 1933 р. Зпоміж підсудних знає Бандуру, Клишину, Мигала, Крамарського, Малуцю, Заричку й Рака.

На запит, чи знає їх за праці в ОУН, свідок відповідає заперечуючи.

Суд бере під увагу те, що теперішні зінання свідка ризикуються від його зінання підчас свідства, постановив відчитати зі зінання. Після того свідок зачинає зінання.

Сполський був пропагандистом референтом. Його зверненням був краєвий провідник, якого називає не хоче вивисити. Теж не може назвати організаційного референта. Признає, що мав псевдонім "Бірі". Лист, що його знімав в Клишину, де мово про особу, що виступала під кличкою "Голота", писав свідок. Кому дав те письмо, не хоче сказати.

Прок. Желенський: Скажіть нам подібно, який примічнювано до вас терор?

Свідок: Начальник бив...

Прок. Жел.: Чи був хтось при цьому?

Свідок: Поліційанти вийшли, а начальник вивизні мене владив.

Прок. Жел.: Де вас ударили? Свідок: В тіло.

(Далі буде).

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

С. Г., Нью Йорк, Н. П. — Надіслана Вами резолюція від 194 від. У. Н. Союзу порушує всі можливі справи, і то без сумніву важні. Але чи не впадає Вам в очі, що в ній є протест проти фашизму, і проти Польщі, а нічого не говориться про протест проти глобальних українського народу червоною Москвою. Коли хто хоче протестувати проти цього ворога, що нищить найбільш частину українських земель — Велику Україну, що є тепер, як відомо, під гнетом Совєтів.

П. Т. — Буде угаджене в Пропам'ятний Книзі.

Д. М., Шкаго, Іал. — Подякуємо дуже радо голоси про виступ хору, але такі, що є в американській пресі.

Осип Маковей.

ХРЕСТ МІЖ ЛИПАМИ

Була Служба Божя для війська в полі за боевим фронтом. Гарне місце вибрали на ту годину. Військо стояло на зеленій лаваді. За лавадом був потік і дубовий ліс. Перед військом піднімався лагідно спадистий горб і на тім горбі росли чотири старі липи. Поміж липами стояв високий дубовий хрест з різьбленим Розп'яттям під ланком. Різьба була майже природної величини, доволі грубо тесана, тільки лице Христа вивалося незвичайно, коли літне, раніше сонце кидало між липи клять на сонячній проміння саме на статі і голову Христа. Проміння лопотало в листі і тремтіло — і лаволок Христа тремтіла вся, золотиста-зелений німб.

Під хрестом був прегість до богослуження, а ближче до війська амвон, заміяний зеленим. Довкола престолу сиділа старшина на крилах і лавках, принесених з недалекої ліснички, а нижче на лаваді мовчки віддали війська.

Тихе богослуження скінчилося скоро. Сонце світило; оркестра грала побожні хорали, азелений їх гомонів незвичайно дуною, далеко віддавалися.

гармати, — був настрій зовсім інший, як у церкві.

Священик вийшов на амвон і сказав проповідь. Коротко, гостро, по воєнному. Маеш служити цісареві і боронити вітчизну. Це діло богоугодне і за нього буде тебе награда на чім і на тім світі. Твій обов'язок приймай спокійно нездух, голод, холод, невигоди, каліцтво і, коли треба, то й смерть. На те ти пригавш цареві. Смерть воика на війні — чесна і слава; жертва потрібна для загального добра.

Потім промовив з горбка старший генерал по німечки і по чеськи, щоб його розуміли всі німці і славяни його дивизії. Говорив це гостріше, як священик, мов прикази видавав. Пригалав славу цісаря з ласки болю і пресвітлої дивизії, бою опіку над народами Божою Величності, обов'язок воика умерти — і закінчив окаяним на честь хреста: hoch! hoch! hoch! Військо скрикнуло три рази те саме, а всі оповіряє це кілька разів: oxi oxi! Оркестра заграла "гимн народів", у котрім народи молилися не за себе, тільки за цісари.

Всі віддавали честь і слухали музики. Оркестра втихала, а війське ще слухало і

ждало. Настала дивна хвиля, на котрій ніхто не сподівався. Здавалося, вже богогудувано кінець, а тут хтось з амвона знову говорив. Голос чуті шораз виразніше і голосніше. Якесь прозора стаять, мов з етеру, стоїть на амвоні, подібна до Ісуса з хреста, тільки в білій одежі, позолочений проміннями сонця. На хресті між липами в тілі не видно вже Розп'яття, зате з амвона чуті вголос м'який і добрий, але витомлений голос:

"Правду кажу вам, що коли ви живили стільки розуму, сили і заходів на те, щоб добро творити, скільки розуму, сили і заходів спотворюєте на те, щоб зло творити, то був би рай на землі."

"А творите зло і це молисте Бога, щоб вам допомагав зло творити."

"Ви забули, що Він Отець небесний і зробили з Нього царя земського, опікуна для наших земських царів і панів, а не для бідних і нещасних."

"Простіте Його, щоб Він поміг вам покрити і під ноги вплив всякого врага і супостата, і забуваєте при тім, що враги і супостати такіж Його діти як і ви."

"Він у вас Пан і Бог німців, французів, російський — а не однаково добрий Бог усіх людей на землі."

"І заступає вам, що ви моливимі і музиками прихитили"

Його на свою сторону, щоб Він вас вивизив, а інших скридав."

"Горе вам, ліцемерні вчителі правди божої! Ви слуєте змислених царів і богачів, а не Отця небесного!"

"Нічого ви не навчили ні великих, ні малих, хоч уже висте майже дві тисячі літ."

"Одних благословите на розбій, а других навчаєте коритись і терпіти, щоб розбійникам було добре."

"А Отець небесний не хоче ні розбійу, ні терпіння людей, тільки хоче, щоб ви жили між собою як брати діти доброго батька — аміни!"

Голос затіх: Ніхто не міг уявити собі, що це було: чи справді голос якогось чоловіка, чи внутрішній голос серця у кожного? Це впадало на душу слухачів якесь таємне, неділяне і перелетіло так скоро, як часом обриває довгого життя, що за одну хвилину в пам'яті можна його переглянути. Всі мовби збудилися з просоння, у котрім чули цілком ясний голос, тільки не знали певно, чи.

Тепер тільки зауважили всі, що в повітрі далеко гудів літак. Адаптат вибіг на горбок, розглянувся і вернув коренням до генерала.

— В лісі — скрикнув генерал.

Горбок, чотирма липами і савітним хрестом поміж ними. Маленькі пташенята ховуються так перед половином у терня...

Білі люди, що сотворили собі Бога на свою подобу!

Осип Маковей.

ЗА ШО?

Біля кладовища в місті москалі це 1915 року заклали своє окреме кладовище. Відділявся від новітніх, римоні, греко-католиків, але приймав до себе татар, кавказців, сарватів і інших. Як подивитися на це кладовище, хрестів на ній не багато, — кількості, не більше.

Однак люди, що бачили похорони, кажуць, що майже білі кожним хрестом лежать білі кулі покійників. Іх анонші ножами з оковит, цілх і порозраних, покладаних на вереті і в мішках, таких окремі голови, ноги, руки, — скидали у яму і засипували. На хресті писали тільки одно ім'я, щоб не полохати живих товаришів.

В році 1916-тім поклали москалі решт тіх хрестів високу кам'яну піраміду з хрестом напиком: "Павшим за віру, Царя і отечество". Жовті нещадні буки були прикріплені до каменя, білгасті до сонця і тортували всякому перехожому все що саму патрістичну відаку.

По революції в Росії у першій радості з нагоди свободи у білий деще щезли з пам'ятника слова: "вру, Царя і —"

Пришай дада салдати і штиками виврали ці слова з каменів. За який віру тут билася наші? За якого царя? Хай він пропаде!

Линився нашіс: "Павшим за... отечество".

Але як москалі мали вже відходити з Галичини за Збруч і це хоронили на кладовищі кількох товаришів, три салдати стану перед пам'ятником, прочитали напис і розсердилися: "То нас із Сибіру гонили аж тут отечество бороонити! Чийого отечества? Вот подлость!"

Вони відірвали це слово "отечество" і пішли.

Линився

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК НАМ ГЛЯДИТИ НА ВАРШАВСЬКИЙ ПРОЦЕС?

Читаю в „Свободі“ про той процес, що його веде Польща проти української молоді, що її обвинувачують поляки в тім, що вона змагала до визволення нашого народу і поліпшення його долі.

Не думаю, що може знайти-
ся між нами під терешини-
м хвилю така українська люди-
на, яка не відчувала цілої ваги
цієї справи, яка не старалася
використати цієї хвилі для ще
більшого освідомлення нашо-
го народу. Хвіда тільки той, що
є по правді найбільшим нашим
ворогом, скритим чи явним,
може використовувати варшав-
ський процес на те, щоб за-
міський скріпляти наш народ, йо-
го ще розбивати. Всяке неща-
сття повинно людей об'єднува-
ти, а не розбивати.

У Варшаві це судять за якість злодійство, за грабіж банку чи чого там. Там не судять людей, що жили для своєї вигоди. А судять тих, що пішли до боротьби з Польщею за укра-

нську ідею. Ті люди можуть тепер навіть заломлюватися на суді, бо їх катовано в польській тюрмі півтора року, і вони тепер фізично й духово ослаблені. Але це не змі-

...це той правді, що коли ті люди були при силах і на волі, і коли вони діяли з власного переконання — вони були рішені на революційну боротьбу з Польщею як одинокий пісібі вивольнення себе і нашого народу зпід польського ярма.

Варшавський суд виказує, що нема правди у Польщі, що там нема пошанівку для людей з ідеєю, а тимсамим і для тих українців, що хочуть чесно й вірно служити своєму народові: що хочуть, щоб українці мали право жити в Україні.

...і інші культурні народи в світі. Варшавський суд вказує наглядно, що поляки нічого не навчилися зі своєї власної історії. І душать тепер українців ще гірше, ніж їх душили колись москалі.

Тому варшавський суд повинен бути для українців в Америці нічим іншим, а тільки покликом до однодушного протесту проти Польщі й до зведення наших сил коло нової демократичної революції.

Михайло Вірчак,
Шенандоа, Па.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.
ГОНГСТАВН, О.
Дня 15. грудня помер
Іван Федаш, член бр. св.
Івана Хрестителів, віз 230

У. Н. Союза. Покійний походив з села Боберка, повіт Турка, Галичина. Прибув до Америки в 1906 р. Був щирим українцем і помагав організу-

вати 230 відділ У. Н. Союзу, який оснований в 1912 р. Покійний був першим секретарем цього відділу. Помер у 43-тій році життя, оставивши

жінку і четверо дітей, що теж є членами У. Н. Сою-
за. Хорував поверх 7 мі-
сяців. Похорон відбувся
дня 18 грудня з дому жа-
лоби. Похороном заняла-
ся сім'я, яка мусила цю

ся відняти при участі членів братства св. Івана Хрестителя і членів бр. Пр. Тройці, від. 135 Гро-видиння. Прибули теж і знайомі та краєни, щоби віддати Покійному остан-

Dr. M. SMITH
перенесен на

46 E. 7th STREET, NEW YORK
між 2-ю і 3-ю Евною, близько церк.
св. Юра
Phone: **Drydock 4-2486.**
Урядові години від 12 до 2-го і
6 до 8 вечір.

